

RETEN I HJØRRING DOM

afsagt den 14. maj 2018

Sag BS-2309/2017-HJO

Søndervang Pelsfarm ApS
(advokat Niels Stengaard Vase)

mod

Miljø- og Fødevareklagenævnet
(tidligere: Natur- og Miljøklagenævnet)
(advokat Kim Christian Højmark)

Denne afgørelse er truffet af dommerne Mette Søndergaard (retsformand),
Dorthe Petersen og Stine Kvesel Mortensen.

Sagens baggrund og parternes påstande

Sagen er anlagt den 4. juli 2017.

Sagen vedrører spørgsmålet om, hvorvidt en afgørelse truffet af daværende Natur- og Miljøklagenævnet den 20. januar 2017 er ugyldig, fordi Natur- og Miljøklagenævnet i afgørelsen blandt andet har inddraget ny viden, som ikke var kendt på tidspunktet, hvor Aalborg Kommune godkendte en ansøgning fra sagsøgeren, Søndervang Pelsfarm ApS, om tilladelse til udvidelse af en minkbesætning. Sagen vedrører tillige spørgsmålet om betydningen af en lang sagsbehandlingstid hos nævnet.

Søndervang Pelsfarm ApS har nedlagt påstand om, at Miljø- og Fødevareklagenævnet tilpligtes at anerkende, at afgørelsen af 20. januar 2017 er ugyldig.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har nedlagt påstand om frifindelse.

I medfør af retsplejelovens § 12, stk. 3, har 3 dommere deltaget i afgørelsen af sagen.

Dommen indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a, stk. 3.

Oplysningerne i sagen

Søndervang Pelsfarm ApS driver minkfarm på ejendommen beliggende Kærgårdsvej 8D, 9280 Storvorde. Søndervang Pelsfarm ApS indgav den 14. november 2013 ansøgning til Aalborg Kommune om godkendelse til ændring og udvidelse af ejendommens minkproduktion fra 1.400 årstæver til 1.950 årstæver.

Aalborg Kommune godkendte den 30. september 2014 ansøgningen efter husdyrbruglovens § 11. Aalborg Kommune fastsatte i miljøgodkendelsen vilkår om blandt andet lugt.

Kommunens afgørelse blev den 27. oktober 2014 påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet af flere naboer.

Natur og Miljøklagenævnet skrev til Søndervang Pelsfarm ApS den 5. februar og den 4. juli 2016 og beklagede, at der som følge af mange sager i nævnet og en flytning af nævnet til Viborg endnu ikke var truffet afgørelse i sagen.

Miljøstyrelsen offentliggjorde i juni 2016 ny viden om lugt fra mink. I Miljøstyrelsens digitale vejledning om miljøregulering af husdyrhold er det anført:

...

"Erhvervet har, for at fastsætte lugtemissionen fra minkhaller, fået AgroTech til at gennemføre lugtmålinger i fire minkbesætninger over ét år. Målingerne er gennemført i henhold til VERA testprotokollen for staldsystemer og resultaterne publiceret i rapporten "Quantification of odour emission from mink housing units" i december 2015, der skal ses som en opfølgning på rapporten "Lugtemission fra minkhaller" fra februar 2014. Der foreligger således nu et fagligt grundlag for at beregne, om minkfarme overholder beskyttelsesniveauerne for lugt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens kapitel 3.

AgroTech har i ovenstående undersøgelse også bestemt hvordan lugtemission fra minkhaller fordeles mellem emissioner fra kip og fra vægge. Det har her vist sig, at størrelsen af lugtemissionen fra de to typer kilder er omtrent den samme, således at 50 % af emissionen kommer ud gennem kip og 50 % ud

gennem siderne af minkhallerne for 10-12 rækkede haller. For 2 rækkede haller er der i praksis ingen forskel og fastsættes med en ensartet afkasthøjde. DCE har i samarbejde med erhvervet opstillet realistiske scenarie for haltyper og placering ved forskellige størrelser af minkfarme. På baggrund af undersøgelsen har DCE ved Aarhus Universitet fastlagt standardkurver for naturligt ventilerede minkhaller. Beregninger for minkfarme med hhv. 2.000 og 8.000 årstæver viser en forøgelse af geneafstande på 13 % - 89 % i forhold til de faste afstandskrav i Pelsdyrsbekendtgørelsen og kravene i den hidtidige vejledning fra 2014.

Miljøstyrelsen vurderer, at der med de nye lugtdata er tale om væsentlig ny faktisk viden, og det følger af den almindelige forvaltningsret og nævnets praksis, at den nye viden om lugtemissionerne og lugtspredning fra minkfarme skal anvendes i kommunernes afgørelser fra det tidspunkt den nye viden er gjort tilgængelig for kommunerne – det vil i praksis sige fra offentliggørelsestidspunktet.

Miljøstyrelsen vurderer, at de nye lugtdata skal anvendes på den måde, at geneafstande for lugt fra mink beregnes ud fra værdien 6,5 OUE/S/årstæve og at spredningsberegningerne i OML foretages for naturligt ventilerede stalde med en fordeling af kilderne som beskrevet i bilag 3 i DCE-rapporten. I øvrigt henvises til Husdyrsvejledningens afsnit om lugt, hvor standardemissioner og spredningskurver for mink nu indgår som en integreret del af vejledningen om lugt.

Herved skal både verserende sager og nye ansøgninger overholde de beregnede geneafstande og dermed beskyttelsesniveauerne for lugt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, idet det lægges til grund, at der ved miljøvurderingen af lugt fra minkfarme skal tages udgangspunkt i den nye viden på afgørelsestidspunktet. Den nye viden får ingen betydning for allerede afsluttede sager”

Natur og Miljøklagenævnet traf den 20. januar 2017 afgørelse, hvoraf det fremgår:

...

”AFGØRELSE

i sag om udvidelse af en minkfarm på en ejendom beliggende i Aalborg Kommune

Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse efter § 11 i husdyrbruksloven¹.

Natur- og Miljøklagenævnet ophæver Aalborg Kommunes afgørelse af 30. september 2014 om miljøgodkendelse til udvidelse af en minkfarm beliggende

Kærgårdsvej 8D, 9280 Storvorde, og hjemviser sagen til fornyet behandling i kommunen.

...

Klagen til Natur- og Miljøklagenævnet

Aalborg Kommunes afgørelse af 30. september 2014 om miljøgodkendelse til udvidelse af en minkfarm beliggende på ejendommen Kærgårdsvej 8D, 9280 Storvorde, er den 27. oktober 2014 påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet af flere omboende.

Klagerne har klaget over, at der er problemer med fluer, insekter, rotter, løse mink og lugt fra minkfarmen, ligesom udvidelsen af minkfarmen ikke overholder gældende afstandskrav. Det anføres ligeledes, at minkfarmen fremstår rodet, med et faldefærdigt hus, beskidte minkbure, asbestholdige tagplader m.v. En klager anfører videre, at der ikke er foretaget korrekt nabohøring i forbindelse med godkendelsen.

Sagens oplysninger

Kommunens afgørelse

Aalborg Kommune har den 30. september 2014 meddelt godkendelse til udvidelse af eksisterende minkfarm på ejendommen Kærgårdsvej 8D, 9280 Storvorde, efter husdyrbruglovens § 11.

Ansøgningen om godkendelse er indgivet den 14. november 2013 og omfatter en ændring og udvidelse af ejendommens minkproduktion fra 1.400 årstæver (46,7 DE) til 1.950 årstæver (65 DE). I forbindelse med udvidelsen opføres 5 nye 2-rækkede minkhaller af 17 fag, en tilbygning af det vestlige lager, en ny møddingplads på 32 m² samt en overdækket gyllebeholder på 1.500 m³. De nye bygninger placeres i umiddelbar tilknytning til ejendommens eksisterende byggeri.

Aalborg Kommune har i miljøgodkendelsen af 30. september 2014 fastsat følgende vilkår vedrørende lugt:

"7.3 Lugt

7.3.1 Vilkår til lugt fra dyreholdet

39. Minkfarmen skal drives og renholdes således, at lugtgener begrænses mest muligt.

40. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at driften af husdyrbruget giver anledning til væsentligt flere lugtgener for de omkringboende end forventet, skal husdyrbruget lade udarbejde en handlingsplan for at nedbringe lugtgenerne, herunder evt. at foretage lugtmålingerne. Inden dokumentationspro-

grammet iværksættes skal det godkendes af tilsynsmyndigheden, og undersøgelsens omfang vil efter konkret vurdering blive fastsat af tilsynsmyndigheden. Alle udgifter i forbindelse med ovennævnte afholdes af husdyrbruket.

41. Viser ovennævnte dokumentation, at der er væsentlige lugtgener, skal de afhjælpende foranstaltninger udføres efter nærmere aftale med tilsynsmyndigheden.

42. Kravet om dokumentation af lugtforholdene kan højst fremsættes en gang årligt, med mindre den seneste kontrol viste, at lugtmission ikke kan overholdes.”

Kommunen har endvidere anført følgende vedrørende lugt fra dyrehold:

”7.3.2 Beskrivelse af lugt fra dyrehold

Vurderingen af lugt i forhold til omkringboende sker udelukkede ud fra staldanlæg til dyrehold. Lugtgener fra opbevaringsanlæg samt ved udbringning indgår ikke i lugtberegningerne og håndteres derfor primært ved hjælp af generelle regler i Husdyrgødningsbekendtgørelsen.

I bilag 5 [...] findes et kort med angivelse af afstand til nærmeste nabo. Nærmeste byzone ligger ca. 1.220 m meter øst for minkfarmen. Der ligger ingen samlede bebyggelser nærmere minkfarmen. Den nærmeste enkelte bolig uden landbrugspligt ligger ca. 135 meter nord for centrum af minkfarmen.

Tabellen viser de beregnede geneafstande og aktuelle afstande. Geneafstanden måles fra midt på staldanlægget til kant af nærmeste bolig. Beboelsesbygninger på ejendomme med landbrugspligt efter landbrugslovens regler samt beboelsesbygninger, der ejes af driftsherren, medregnes ikke.

Lugtgeneafstandene er beregnet som for fuld besætning. Alle eksisterende og nye minkhaller indgår i beregningen.

Lokalitet/område	Geneafstand, ukorrigeret	Aktuel afstand
Enkelt bolig/erhverv	70 m	135 m
Samlet bebyggelse	113 m	1.220 m
Byzone, Sommerhusområde	140 m	1.220 m

Resultat af lugtberegning i husdyrgodkendelse.dk. Genekriteriet er beregnet ud fra lugtgeneafstanden fra 3.500 minktæver, jf. Miljøstyrelsens vejledning om skærpede geneafstande til minkfarme.

Dyreholdets luftafgivelse er i www.husdyrgodkendelse.dk beregnet med den nye beregningsmodel. I beregningerne indgår afstand til den pågældende lokalitet/område samt hvor meget lugter fra de enkelte staldsystemer.

7.3.3 Vurdering af lugt fra dyrehold

[...]

Lugtberegninger er foretaget efter Miljøstyrelsens vejledning om skærpede lugtgenekrav til minkfarme. Den beregnede geneafstand er beregnet ud fra lugtgeneafstanden for en farm på 3.966 minktæver. Dermed regnes med større lugtgeneafstand end for de ansøgte 3.000 tæver – og derved sikres det at genekriteriet ved 7 OU e/s er overholdt.

Lugtberegninger viser, at husdyrbruget ikke vil være til gene for omkringboende, fordi geneafstanden er kortere end den aktuelle afstand. Desuden er de generelle afstandskrav, jf. pelsdyrbekendtgørelsen overholdt.

Såfremt der på et senere tidspunkt forekommer klager over lugtgener, som Kommunen vurderer som væsentligt værre end forventet, skal husdyrbruget lade udarbejde en handlingsplan for at nedbringe lugtgenerne.

Det vurderes, at de stillede vilkår til lugt og rengøring sikrer, at hygiejnen på minkfarmen ikke giver anledning til, at lugten fra minkfarmen er anderledes/værre, end hvad der normalt forekommer fra denne type husdyrbrug.”

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger og afgørelse

Indledende bemærkninger

Det ansøgte er omfattet af husdyrbruglovens § 11 og kræver en godkendelse efter husdyrbruglovens § 11, stk. 2.

Ifølge husdyrbruglovens § 19 skal kommunen ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter lovens § 11 sikre, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Godkendelsen skal indeholde vilkår, der sikrer, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde, at kravene i husdyrbruglovens § 19 opfyldes, jf. husdyrbruglovens § 27.

Kommunen skal meddele afslag på en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 11, hvis lovens § 19 ikke er opfyldt, jf. lovens § 31.

De nærmere regler om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug er fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, bekendtgørelse nr. 44 af 11. januar 2016 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. Det følger af husdyr-

godkendelsesbekendtgørelsens § 56, stk. 1, at Natur- og Miljøklagenævnet behandler sager efter de hidtil gældende regler, når anmeldelsen eller ansøgningen om tilladelse eller godkendelse af husdyrbrug er modtaget af kommunalbestyrelsen før den 15. januar 2016. Da ansøgningen om godkendelse af husdyrbruget er indsendt til kommunalbestyrelsen den 14. november 2013, er henvisningerne i det følgende til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen derfor en henvisning til den dagældende bekendtgørelse, dvs. bekendtgørelse nr. 1172 af 4. oktober 2013 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

Bemærkninger til klagepunkterne

Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 11, stk. 1, jf. stk. 3, kan kommunalbestyrelsen ikke godkende husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 11, hvis etableringen, udvidelsen eller ændringen vurderes at medføre væsentlige virkninger på miljøet. Ved væsentlige virkninger på miljøet forstås, at det beskyttelsesniveau for blandt andet lugt, der er fastlagt i bekendtgørelsens bilag 3, afsnit B, overskrides.

Af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, afsnit B, fremgår, at der skal beregnes en geneafstand ud fra både Miljøstyrelsens lugtmodel (Vejledning om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug) og efter FMK-vejledningen (Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde, FMK, 2. udgave maj 2002). Geneafstanden fastsættes i hvert enkelt tilfælde på baggrund af den længste geneafstand beregnet efter de to vejledninger.

Det fremgår af godkendelsen til minkfarmen, at der er foretaget lugtberegninger i det elektroniske ansøgningssystem www.husdyrgodkendelse.dk. Beregningerne viser, at lugtbeskyttelsesniveauet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, punkt B, er overholdt i forhold til alle tre genekategorier - byzone/sommerhusområde, samlet bebyggelse i landzone m.v. og enkeltboliger.

Nævnet bemærker, at der i juni 2016 er offentliggjort ny viden om lugt fra mink, jf. Miljøstyrelsens digitale vejledning om miljøregulering af husdyrhold. [...]

Nævnet har på baggrund af den nye viden om lugt fra mink foretaget en genberegning af lugtgene-afstanden vedrørende minkfarmen på ejendommen Kærgårdsvej 8D, 9280 Storvorde. Beregningerne viser en korrigeret geneafstand på 149,82 meter til nærmeste nabobeboelse, der er beliggende 119,44 meter fra det vægtede lugtcentrum.

Lugtgenekriteriet er således ikke overholdt for den nærmeste nabobeboelse.

Natur- og Miljøklagenævnet finder på denne baggrund, at kommunens afgørelse er behæftet med en væsentlig mangel, der må føre til afgørelsens ugyldighed.

Nævnet har ikke fundet anledning til at tage stilling til sagens øvrige klagepunkter, jf. herved § 12 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.

Natur- og Miljøklagenævnet finder dog anledning til at bemærke, at godkendelser efter husdyrloven, som ikke er omfattet af offentlighedsbestemmelsen i lovens § 55, først kan meddeles, når der er forløbet 3 uger efter, at kommunalbestyrelsen har givet skriftlig orientering om ansøgningen til naboerne til den omhandlede ejendom.

Naboer i husdyrlovens forstand defineres som ejere af ejendomme, der matrikulært grænser op til den ejendom, hvorpå anlægget er beliggende. Det afgørende for, hvem der skal orienteres efter § 56, stk. 1, er således ikke, om man er beliggende indenfor lugtkonsekvenszonen eller geneafstanden til byzone.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse

Natur- og Miljøklagenævnet ophæver Aalborg Kommunes afgørelse af 30. september 2014 om miljøgodkendelse til udvidelse af en minkfarm beliggende Kærgårdsvej 8D, 9280 Storvorde, og hjemviser sagen til fornyet behandling i kommunen.

Natur- og Miljøklagenævnet beklager den lange sagsbehandlingstid.”

Forklaringer

Robert Nielsen har forklaret, at han har drevet minkfarm på fuld tid siden 2001, og at han tidligere drev minkfarm i mindre udstrækning. Han driver i dag 4 farme. Han købte farmen på Kærgårdsvej 8D i 2012. Farmen er udstykket fra Kærgårdsvej 8, hvor den tidligere ejer havde drevet minkfarm siden 1990. Der er ikke beboelse på ejendommen. Han ønskede at udvide farmen fra 1.400 dyr til 1.950 dyr af hensyn til dens rentabilitet, og han ville bygge de nye minkhaller længst væk fra naboen beliggende Kærgårdsvej 8. Det var LandboNord, der for Søndervang Pelsfarm ApS søgte om tilladelse til udvidelsen. De nye haller skulle opføres i 2 rækker i stedet for 4 rækker af hensyn til dyrene, da åbne haller er bedre for dyrene. De nye minkhaller skulle ligge nord for de nuværende bygninger og således længst væk fra naboen på Kærgårdsvej 8. I den tid han har drevet farmen, har der været klager over blandt andet fluer og lugt fra Jens Carl og Dan, som er ejer og lejer af Kærgårdsvej. Der har ikke været klager fra andre naboer. Kommunen har været på farmen og undersøgt flere klagepunkter, men kommunen har aldrig fundet anledning til at udstedet et pålæg til farmen. Han har dog fået at vide, at han skulle gøre mere ved fluerne, og det er sket. Kom-

munen fører tilsyn på den måde, at de møder op i løbet af 24 timer, hvis der klages af en navngiven person. Kommunen kommer også hvert 4. år på et planlagt besøg og hvert 2. år uanmeldt, så Aalborg Kommune har stort set været på farmen en gang om året. Under besøg fra kommunen har de drøftet lugt og fluer. I forbindelse med at hallerne muges ud, vil det lugte. Derfor muger de aldrig ud på helligdage og altid mellem kl. 7-16. Han synes ikke, det lugter fra farmen. Vindretningen er oftest fra sydvest, og derfor generer det ikke naboerne på Kærgårdsvej 8. Han modtog tilladelse til udvidelse fra Aalborg Kommune i 2014. Han valgte ikke at udnytte tilladelse, efter den blev påklaget, for ikke at løbe en risiko. Han ved ikke, hvad forskellen er på lugtberegningen fra kommunen og den ny lugtberegning, og han er derfor ikke klar over, hvorfor afstandskravene er udvidede.

Parternes synspunkter

Søndervang Pelsfarm ApS har i sit påstandsdocument anført følgende:

”Til støtte for den nedlagte påstand gøres følgende anbringender gældende:

at sagsøgers retsstilling skal afgøres på grundlag af den viden og det retsgrundlag, der var tilgængelig og gældende på ansøgningstidspunktet, og senest på det tidspunkt hvor kommunen udstedte den endelige godkendelse,

at alene det forhold, at sagsbehandlingstiden hos sagsøgte er forlænget, er årsag til, at sagsøgte afgørelse ikke blev truffet på grundlag af den viden, der var til stede på tidspunktet for kommunens afgørelse,

at det således alene er en tilfældig omstændighed, formentlig sagsøgte flytning, der medførte, at ny viden blev inddraget til skade for sagsøger,

at en sådan tilfældighedspræget sagsbehandling strider mod EMRK, (artikel 6 og artikel 14) hvorved bemærkes, at tilbagekaldelser af erhvervstilladelser kan være i strid med EMRK, i det omfang tilbagekaldelsen medfører et økonomisk tab, hvilket er tilfældet i denne sag,

at dette tillige er i strid med det forvaltningsretlige lighedsprincip.

at ny lovgivning og ny viden, som udgør hjemmelsgrundlaget for en forvaltningsafgørelse, som udgangspunkt alene skal finde anvendelse for fremtiden, dvs. hvor det relevante tilknytningmoment ligger efter lovens ikrafttræden,

at det fremgår af Husdyrbrugloven, § 19, at *kommunalbestyrelsen* ved vurdering af tilladelse efter lovens § 10 eller godkendelse efter § 11, 12 eller 16, skal sikre sig, at forurening begrænses ved anvendelse af *bedste tilgængelige teknik*, og at

husdyrbruget drives uden utilbørlig *påvirkning* af omgivelserne,

at formuleringen understøtter, at det ikke har været lovgivers hensigt, at Husdyrbrugloven og den heri hjemlede Husdyrgodkendelsesbekendtgørelse skulle kunne medføre, at der træffes afgørelser med tilbagevirkende kraft som følge af ny viden eller ny lovgivning, der måtte fremkomme under rekursinstansens sagsbehandling, når det er på tidspunktet for *kommunalbestyrelsens* afgørelse, som vurderingen af om blandt andet *bedste tilgængelig teknik* og utilbørlig *påvirkning* af omgivelserne skal foretages på baggrund af,

at ny faktisk viden, der fremkommer under en rekursinstans' sagsbehandling, alene skal indgå i rekursinstansens afgørelse, når konsekvensen er en begunstigende for borgeren,

at sagsøgtets kompetence er at påse, at de retlige rammer, som kommunen har truffet afgørelse efter, er korrekte, men derudover som udgangspunkt ikke at efterprøve det skøn, som førsteinstansen har foretaget,

at sagsøgte ikke har hjemmel til at til ophæve og hjemvise den af kommunen meddelte godkendelse til fornyet behandling, idet godkendelsen var ikke behæftet med en væsentlig mangel på det tidspunkt, hvor godkendelsen blev meddelt, og

at sagsøgtets afgørelse på den baggrund lider af en retlig mangel, der såvel efter en konkret som generel væsentlighedsvurdering medfører, at afgørelsen er ugyldig."

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har i sit påstandsdokument anført følgende:

"Anbringender

Til støtte for den nedlagte påstand om frifindelse gøres det overordnet gældende, at Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 20. januar 2017 er lovlig og gyldig. Afgørelsen er ikke truffet på et mangelfuldt eller fejlagtigt grundlag, og den er ikke forbundet med mangler, som medfører, at afgørelsen er ugyldig. Natur- og Miljøklagenævnet har således med rette ophævet og hjemvist Aalborg Kommunes afgørelse af den 30. september 2014 om miljøgodkendelse til udvidelse af en minkfarm beliggende på Kærgårdsvej 8 D, 9280 Storvorde.

Miljøstyrelsen offentliggjorde i juni 2016 ny viden om lugt fra mink, jf. bilag 3. Den nye viden sikrer, at de fastsatte lugtgenafstande i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, punkt B, overholdes.

Der er tale om væsentlig ny faktuel viden, som bygger på et solidt fagligt grundlag, herunder konkrete og dokumenterede målinger. Den nye viden har

således betydelige lighedspunkter med almindelig sagkyndig bevisførelse, der i almindelighed også vedrører faktuelle forhold.

Den ansøgte udvidelse af sagsøgerens husdyrbrug overholder ikke de i husdyrgodkendelses-bekendtgørelsen fastsatte lugtgeneafstande, når afstandene beregnes under inddragelse af den nye viden.

Det følger af almindelige forvaltningsretlige grundsætninger, at en rekursmyndighed skal lægge de faktiske omstændigheder, som foreligger på tidspunktet for rekursinstansens afgørelse, til grund for vurderingen af sagen. Dette omfatter også mellemkommende fakta, som den nye viden er udtryk for i nærværende sag. Sagen får herved den materielt rigtige afgørelse.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan f.eks. henvise til Karsten Revsbech m.fl. i Forvaltningsret – Almindelige emner, 2016, side 335-337, sagsøgtes materialesamling side 68-70, Niels Fenger (red.) i Forvaltningsret, 2018, side 494-495 og side 1041-1045, sagsøgtes materialesamling side 72-73 og 74-78, og Rikke Gottrup i Officialprincippet og sagsoplysning, 2011, side 167-168, sagsøgtes materialesamling side 88-89. For så vidt angår den i sagen foreliggende konkrete problemstilling kan henvises til Peter Paghs artikel, Kommentarer til udvalgte miljøretlige domme og afgørelser i MAD 2017. 1. kvartal, side 1, sagsøgtes materialesamling side 86.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også henvise til Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse i sag NMK-132-00033, sagsøgtes materialesamling side 37-66, hvor nævnet fandt, at Miljøstyrelsens Teknologiliste måtte betragtes som en faktisk oplysning, og at en ændring af teknologilisten under klagesagens behandling derfor førte til, at den af ansøger valgte teknologi ikke længere kunne anvendes.

Den offentliggjorte viden om lugt fra mink er ikke – som anført af sagsøger – udtryk for lovgivning med tilbagevirkende kraft. Hverken husdyrbrugloven eller husdyrgodkendelses-bekendtgørelsen er ændret som følge af offentliggørelsen af ny viden.

Det af sagsøgeren anførte om intertemporale principper vedrører den tidsmæssige udstrækning af en lovregel. Principperne kan ikke overføres til mellemkommende fakta, hvis anvendelse følger af almindelige forvaltningsretlige grundsætninger.

Det bestrides, at sagsøgeren kan støtte ret på en forkert opfattelse af fakta, uanset denne opfattelse var den fremherskende på tidspunktet for førsteinstansens afgørelse. Hverken retssikkerhedsmæssige betragtninger, berettigede forventninger eller den forvaltningsretlige lighedsgrundsætning støtter et sådant syns-

punkt. I øvrigt har hverken Aalborg Kommune eller Natur- og Miljøklagenævnet foretaget dispositioner, som kan have givet sagsøger en berettiget forventning om, at ny viden ikke vil blive inddraget i klagesagsbehandlingen.

Natur- og Miljøklagenævnet (nu Miljø- og Fødevarerklagenævnet) har fuld prøvelseskompetence efter husdyrbruglovens § 76, stk. 1, dvs. nævnet kan efterprøve sagens faktiske omstændigheder, retlige spørgsmål og hensigtsmæssighed. Det bestrides, at Natur- og Miljøklagenævnet alene kunne efterprøve de retlige rammer, som kommunen har truffet afgørelse efter.

Sagsbehandlingstiderne hos Natur- og Miljøklagenævnet har på grund af et stort antal sager samt flytning til Viborg været længere end normalt, herunder også for sagsøgers sag, jf. bilag 2 og bilag 4. Det bestrides, at den længere sagsbehandlingstid kan medføre, at Natur- og Miljøklagenævnet skal træffe en materielt forkert afgørelse. Dette vil i givet fald betyde, at klagerne (naboerne) ville få en ringere retsstilling på grund af sagsbehandlingstiden.

For så vidt angår det af sagsøgeren anførte om Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6 og 14 (EMRK) gøres gældende, at afgørelsen ikke udgør en krænkelse heraf.

EMRK artikel 6 omhandler retten til en retfærdig rettergang. EMRK artikel 14 indeholder et forbud mod diskrimination. Inddragelsen af ny viden i den omhandlede sag har ikke krænket sagsøgerens ret til en retfærdig rettergang, ligesom det ikke udgør diskrimination i forhold til øvrige ansøgere om godkendelse efter husdyrbrugloven. Artikel 14 kan i øvrigt ikke påberåbes alene, jf. Peer Lorenzen m.fl. i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention med kommentarer, 2011, side 962-963, sagsøgtes materialesamling side 84-85.

Det gøres gældende, at der hverken i konventionens ordlyd, praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol eller den juridiske litteratur er støtte for sagsøgerens anbringende om, at inddragelsen af ny viden udgør en krænkelse af EMRK. Der henvises til Peer Lorenzen m.fl. i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention med kommentarer, 2011, side 363 og 491-493, materialesamlingens side 80 og 81-83.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet bemærker endelig, at der med Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse ikke er tale om tilbagekaldelse af en forvaltningsakt, men derimod om prøvelse af en forvaltningsakt i forbindelse med en lovbestemt administrativ rekurs. I forbindelse med kommunens fornyede behandling af sagen, vil sagsøgerens synspunkter i forhold til den nye situation blive inddraget i den kommunale sagsbehandling.”

Parterne har i det væsentlige procederet i overensstemmelse hermed.

Retten's begrundelse og resultat

Indledningsvis bemærkes, at Natur- og Miljøklagenævnet traf afgørelse efter § 11 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lovbekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016 og den dertil hørende bekendtgørelser nr. 44 af 11. januar 2016 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. Af bekendtgørelsens § 56 fremgår, at sager skal behandles efter den bekendtgørelse, der var gældende på ansøgningstidspunktet, som var den 14. november 2013. Natur- og Miljøklagenævnet har i sin afgørelse anvendt bekendtgørelse nr. 1172 af 4. oktober 2013 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, som var gældende på ansøgningstidspunktet. Retten finder derfor, at Natur- og Miljøklagenævnet har anvendt et korrekt hjemmelsgrundlag.

Efter lovbekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 76, stk. 1, kan kommunalbestyrelsens afgørelse og beslutninger efter loven eller regler, der er fastsat med hjemmel i loven, påklages til Natur og Miljøklagenævnet. Retten lægger herefter til grund, at nævnet havde kompetence til en fuld prøvelse af sagen, herunder de faktiske og retlige forhold samt hensigtsmæssigheden, og at nævnet i prøvelsen var berettiget til at inddrage nye oplysninger, således der træffes en materielt korrekt afgørelse i forvaltningssystemet jf. Højesterets præmisser i U2010.1590H.

På denne baggrund finder retten, at Natur- og Miljøklagenævnet var berettiget til at inddrage ny viden om lugt fra mink offentliggjort i juni 2016, uanset denne nye viden ikke var kendt på tidspunktet for Aalborg Kommunes afgørelse. Da afstandskravene efter denne nye viden ikke er overholdt i forhold til nærmeste nabobeboelse, stadfæster retten nævnets afgørelse. Det forhold, at sagsbehandlingstiden hos Natur- og Miljøklagenævnet har været lang, blandt andet som følge af en flytning af nævnet, kan ikke ændre herpå. Retten har herved lagt vægt på, at Søndervang Pelsfarm ApS to gange blev orienteret om den lange sagsbehandlingstid, og at Søndervang Pelsfarm ApS ikke har haft en berettiget forventning om, at ny viden ikke kunne inddrages under rekursinstansens behandling.

En samlet sagsbehandlingstid på 3 år og 3 måneder udgør ikke en krænkelse af EMRK art. 6 om retten til en retfærdig rettergang. Retten har herved lagt vægt på baggrunden for den forlængede sagsbehandlingstid sammenholdt med sagens kompleksitet og behandling i to instanser. Søndervang Pelsfarm ApS' øvrige synspunkter i relation til EMKR kan ikke føre til, at der foreligger en konventionskrænkelse.

Retten tager derfor Miljø- og Fødevareklagenævnets påstand til følge.

Søndervang Pelsfarm ApS har tabt sagen og skal derfor betale sagsomkostninger til Miljø- og Fødevareklagenævnet med 110.000 kr. inklusiv moms, jf. retsplejelovens § 312, stk. 1. Beløbet udgør Miljø- og Fødevareklagenævnets udgifter til advokatbistand.

Retten har ved fastsættelsen af sagsomkostningerne lagt vægt på sagens genstand på 4 mio. kr. sammenholdt med sagens begrænsede omfang, kompleksitet og forløb.

THI KENDES FOR RET:

Miljø- og Fødevareklagenævnet frifindes.

Søndervang Pelsfarm ApS skal inden 14 dage til Miljø- og Fødevareklagenævnet betale sagsomkostninger med 110.000 kr.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.

Vejledning

Retten har afsagt dom i sagen.

Hvis du er utilfreds med afgørelsen, kan du som udgangspunkt anke dommen til landsretten. Hvis du kun er utilfreds med dommens afgørelse om sagsomkostninger, kan du kære denne del af afgørelsen til landsretten.

Ikke alle afgørelser kan ankes eller kæres

Dommen kan kun ankes, hvis forskellen mellem byrettens dom og det resultat, du ønsker at opnå i landsretten, er over 20.000 kr. Hvis forskellen er mindre, skal du have tilladelse fra Procesbevillingsnævnet for at anke.

Landsretten kan afvise at behandle en ankesag, hvis landsretten vurderer, at der ikke er udsigt til, at sagen vil få et andet udfald i landsretten.

Du kan kun kære afgørelser om sagsomkostninger, hvis omkostningsbeløbet er fastsat til mere end 20.000 kr., eller hvis retten har bestemt, at ingen af parterne skal betale sagsomkostninger, og du kræver, at modparten skal betale mere end 20.000 kr. I andre situationer kan omkostningsafgørelsen kun kæres, hvis du får tilladelse fra Procesbevillingsnævnet.

Frister for at anke og kære

Fristen for at anke er 4 uger fra dommens afsigelse. Hvis du ikke kan anke uden en tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, skal du indlevere en ansøgning til Procesbevillingsnævnet inden 4 uger.

Fristen for at kære omkostningsafgørelsen er 2 uger fra dommens afsigelse. Hvis du ikke kan kære afgørelsen uden tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, skal du indlevere en ansøgning til Procesbevillingsnævnet inden 2 uger.

Sådan gør du, hvis du vil anke eller kære

Du kan anke dommen på minretssag.dk ved at trykke på knappen "Opret appel" og derefter vælge "Anke" og følge vejledningen der. Hvis du vil kære omkostningsafgørelsen, skal du vælge "Kære" og følge vejledningen der.

Hvis du ønsker at søge tilladelse til anke eller kære hos Procesbevillingsnævnet, skal du indlevere din ansøgning til Procesbevillingsnævnet. Du kan ikke indle-

vere ansøgningen på minretssag.dk. Du kan få mere vejledning om, hvordan du søger tilladelse hos Procesbevillingsnævnet på domstol.dk.

Du kan få mere vejledning blandt andet om retsafgift på domstol.dk.

Publiceret til portalen d. 14-05-2018 kl. 13:00

Modtagere: Sagsøgte Natur- og Miljøklagenævnet, Sagsøger

SØNDERVANG PELS FARM ApS, Advokat Kim Christian Højmark, Advokat

(H) Niels Stengaard Vase